

BESLUT ENLIGT 58 OCH 58 D § I LAGEN OM SMITTSAMMA SJUKDOMAR SOM GÄLLER INOM KOMMUNERNA I SÖDRA KARELENS, HELSINGFORS OCH NYLANDS OCH PÄIJÄNNE-TAVASTLANDS SJUKVÅRDSDISTRIKT

BAKGRUND

Världshälsoorganisationen WHO klassificerade coronavirusepidemin som en pandemi den 11 mars 2020. Coronaviruset är en allmänfarlig smittsam sjukdom. Enligt statsrådets första rekommendation 12.3.2020 skulle offentliga sammankomster begränsas för att förhindra spridning av den infektion (covid-19) som det nya coronaviruset orsakade.

Regionförvaltningsverket i Södra Finland har 13.3.2020–22.4.2021 fattat beslut om restriktioner enligt lagen om smittsamma sjukdomar för sin region.

Regionförvaltningsverket i Södra Finland förbjöd med beslutet 22.4.2021 (ESAVI/13661/2021) alla offentliga tillställningar och allmänna sammankomster med över 6 personer inomhus och i avgränsade områden utomhus i kommunernas områden i Södra Karelen, Helsingfors och Nyland och Päijänne-Tavastland och meddelade att en förutsättning för offentliga tillställningar och allmänna sammankomster med högst 6 personer är att man följer undervisnings- och kulturministeriets och Institutet för hälsa och välfärds anvisningar.

Dessutom har regionförvaltningsverket i samma beslut (ESAVI/13661/2021) med stöd av 58 d § 1 momentet i lagen om smittsamma sjukdomar ålagt samtliga aktörer som avses i 58 d § 5 momentet att i kommunernas områden i verksamhetsområdet ordna användningen av utrymmen som avses i 3 momentet som är öppna för allmänheten eller avsedda för en begränsad kund- eller deltagargrupps vistelse på ett sådant sätt att kunder och sällskap som deltar i verksamheten de facto kan undvika sådan närkontakt med varandra som avses i 4 momentet.

Beslutet är i kraft 1.5.2021–16.5.2021.

HÖRANDE

En hörandeprocess hade kunnat äventyra syftet med det här beslutet. Den försening hörandet hade medfört skulle ha inneburit betydande olägenheter för människors hälsa och den allmänna säkerheten. Därför har regionförvaltningsverket med stöd av 34 § 2 momentet 4 punkten i förvaltningslagen (434/2003) inte ordnat något hörande i ärendet.

REGIONFÖRVALTNINGSVERKETS BESLUT OCH MOTIVERING

Beslut

Förbud mot offentliga tillställningar och allmänna sammankomster (58 §)

Regionförvaltningsverket i Södra Finland förbjuder med stöd av 58 § 1 momentet i lagen om smittsamma sjukdomar alla offentliga tillställningar och allmänna sammankomster som ordnas inomhus eller utomhus i kommunernas områden i Södra Karelen, Helsingfors och Nylands och Päijänne-Tavastlands sjukvårdsdistrikt.

Inomhus och i avgränsade områden utomhus kan offentliga tillställningar och allmänna sammankomster med högst 6 (sex) personer emellertid ordnas under förutsättningen att man kan trygga säkerheten i dem genom att följa undervisnings- och kulturministeriets och Institutet för hälsa och välfärds anvisningar av den 21 september 2020 (bilaga 1).

Förutsättningar för användningen av utrymmen som är avsedda för kunder och deltagare (58 d §)

Regionförvaltningsverket i Södra Finland förpliktar med stöd av 58 d § 1 momentet i lagen om smittsamma sjukdomar samtliga aktörer i Södra Karelen, Helsingfors och Nylands och Päijänne-Tavastlands sjukvårdsdistrikt som avses i 58 d § 5 moment att ordna användningen av sådana utrymmen i kommunernas områden som avses i 3 momentet som är öppna för allmänheten eller avsedda för en begränsad kund- eller deltagargrupps vistelse så att kunder, de som deltar i verksamheten och sällskap de facto kan undvika sådan närkontakt med varandra som avses i 4 momentet.

Aktörerna enligt 58 d § 5 momentet, i 3 momentet avsedda utrymmen som är öppna för allmänheten eller avsedda för en begränsad kund- eller deltagargrupps vistelse och i 4 momentet avsedd närkontakt definieras i motiveringen till beslutet.

Beslutet gäller inte läroanstalternas verksamhet, småbarnspedagogik, professionell idrott eller verksamhet som hör till privatlivet eller familjelivet.

Det här föreläggandet är i kraft 17.5.2021–31.5.2021.**Motivering***Väsentliga bestämmelser*

Enligt 1 § i lagen om smittsamma sjukdomar är syftet med lagen att förebygga smittsamma sjukdomar och spridningen av dem samt deras negativa konsekvenser för människor och samhället.

I 58 § 1 mom. i lagen om smittsamma sjukdomar bestäms att när en allmänfarlig smittsam sjukdom eller en sjukdom som med fog misstänks vara en allmänfarlig smittsam sjukdom som medför omfattande smittrisk har konstaterats eller med fog kan väntas förekomma, kan regionförvaltningsverket inom sin region fatta beslut om att stänga verksamhetsenheter inom socialvården och hälso- och sjukvården, läroanstalter, daghem, bostäder och motsvarande lokaler och förbjuda allmänna sammankomster eller offentliga tillställningar, om sådana begränsningar behövs inom flera kommuners område. En ytterligare förutsättning är att åtgärden är nödvändig för att förhindra spridningen av en allmänfarlig sjukdom eller en sjukdom som med fog misstänks vara en allmänfarlig sjukdom. Enligt paragrafens 3 moment får besluten som avses i 1 momentet meddelas för högst en månad. Åtgärderna ska genast avslutas när det inte längre finns någon smittrisk.

Genom lagen om ändring och temporär ändring av lagen om smittsamma sjukdomar (147/2021) har till lagen om smittsamma sjukdomar bland annat temporärt lagts till paragraferna 58 c–58 h och 59 a–59 e §. De temporära paragraferna ovan är i kraft till och med 30.6.2021.

58 d och 58 g § i lagen om smittsamma sjukdomar har ändrats genom lagen om ändring av 58 d och 58 g § i lagen om smittsamma sjukdomar (262/2021). Ändringen trädde kraft 31.3.2021 och gäller till och med 30.6.2021.

I 58 c § 1 momentet i lagen om smittsamma sjukdomar bestäms det att en i 3 mom. avsedd aktör som disponerar över sådana utrymmen inomhus som är öppna för allmänheten eller avsedda för en begränsad kund- eller deltagargrupps vistelse eller sådana med avseende på område och funktion avgränsade utrymmen utomhus som används för syften som riktar sig till kunder eller deltagare och för vars användning för verksamheten i fråga verksamhetsarrangören ansvarar vid en viss tidpunkt ska, för att förhindra spridning av covid-19-epidemin, i sin verksamhet se till att:

1) kunderna och deltagarna har möjlighet att rengöra händerna,

2) kunderna och deltagarna ges instruktioner om upprätthållande av tillräckliga avstånd, om rengöring av händerna och om andra motsvarande rutiner som förhindrar spridning av smitta; och

3) rengöringen av utrymmen och ytor effektiviseras utöver vad som någon annanstans föreskrivs om rengöring när det gäller verksamheten i fråga.

Enligt 2 momentet i den aktuella paragrafen ska en i 3 momentet avsedd aktör som disponerar över utrymmen som avses i paragrafen dessutom ordna kundernas och deltagarnas vistelse så att personerna fördelas så glest som möjligt med beaktande av verksamhetens särdrag och placera eventuella kundplatser tillräckligt långt från varandra.

I paragrafens 3 moment föreskrivs om de aktörer som omfattas av skyldigheterna som föreskrivs i paragrafen 58 c. Enligt 4-5 momentet i paragrafen gäller skyldigheterna som föreskrivs i 1 momentet dock inte verksamhet som hör till privatlivet eller familjelivet och de får inte hindra rätten till lagstadgade tjänster eller rätten att få sin sak behandlad av en behörig myndighet eller hindra en tjänsteman eller tjänsteinnehavare från att sköta sina tjänsteåligganden.

Enligt 7 momentet i den aktuella paragrafen får närmare bestämmelser om ordnande av möjlighet att rengöra händerna, om instruktioner till kunder och deltagare samt om rengöring av utrymmen och ytor utfärdas genom förordning av statsrådet.

Om det är uppenbart att åtgärderna enligt 58 c § och andra åtgärder som redan har vidtagits inte är tillräckliga och om det för att förhindra spridning av covid-19-epidemin när de kriterier som anges i 2 momentet uppfylls är nödvändigt, kan regionförvaltningsverket enligt 58 d § 1 momentet i lagen om smittsamma sjukdomar inom sitt verksamhetsområde meddela ett beslut som förpliktar alla aktörer som nämns i 5 momentet och förordnar att användningen av utrymmen som är öppna för allmänheten eller avsedda för en begränsad kund- eller deltagargrupps vistelse ska ordnas så att kunder och de som deltar i verksamheten samt sällskap de facto kan undvika i 4 momentet avsedd närkontakt med varandra. En ytterligare förutsättning för regionförvaltningsverkets beslut är att åtgärderna är nödvändiga i flera kommuners områden. Av beslutet ska det framgå att aktören kan fullgöra sin skyldighet genom att begränsa antalet kunder, genom att arrangera kundplatserna eller lokalerna eller på något annat sätt som beaktar verksamhetens särdrag. I beslutet ska det dessutom redogöras för vad som avses med utrymmen som är öppna för allmänheten och utrymmen avsedda för en begränsad kund- eller deltagargrupps vistelse samt närkontakt. Skyldigheterna enligt ett samtidigt gällande beslut av kommunen kompletterar de skyldigheter som fastställts i ett beslut av regionförvaltningsverket som är i kraft inom kommunens område.

Enligt 2 momentet i den aktuella paragrafen kan ett beslut enligt 1 momentet fattas om incidensen av bekräftade smittfall inom sjukvårdsdistriktets område under de senaste 14 dagar för vilka information finns att tillgå är minst 25 per 100 000 invånare och det inom kommunens eller sjukvårdsdistriktets område konstateras sjukdomskluster vars smittkedjor inte kan spåras på ett tillförlitligt sätt och som enligt en sakkunnigbedömning medför en betydande risk för spridning av nya smittor inom området.

I 3 momentet i den aktuella paragrafen föreskrivs att i 1 momentet avsedda utrymmen som är öppna för allmänheten eller avsedda för en begränsad kund- eller deltagargrupps vistelse är 1) utrymmen inomhus som används för samtidig vistelse av fler än 10 kunder eller deltagare, 2) med avseende på område och funktion avgränsade utrymmen utomhus som används för syften som riktar sig till fler än 50 kunder eller deltagare samtidigt och för vars användning för verksamheten i fråga verksamhetsarrangören ansvarar vid en viss tidpunkt och 3) utrymmen som används för verksamhet som avses i 58 g 4 mom. oberoende av antalet kunder eller deltagare i verksamheten.

Enligt 4 momentet i den aktuella paragrafen avses med närkontakt att människor 1) vistas ansikte mot ansikte eller i samma utrymme på mindre än två meters avstånd från varandra i mer än 15 minuter eller 2) har fysisk kontakt med varandra.

Enligt 5 momentet i paragrafen förpliktar ett beslut som avses i 1 momentet följande aktörer som disponerar över utrymmena och använder dem i sin verksamhet:

- 1) privata sammanslutningar, stiftelser och andra juridiska personer, dock inte de utövare av förplägnadsverksamhet som avses i 1 § 2 momentet 6 punkten i lagen om inkvarterings- och förplägnadsverksamhet och i motsvarande lagstiftning i landskapet Åland;
- 2) enskilda näringsidkare;
- 3) kommuner och samkommuner;
- 4) religionssamfund;
- 5) offentligrättsliga inrättningar.

Enligt 6–7 momenten i paragrafen tillämpas ett beslut som avses i 1 momentet dock inte på läroanstalternas verksamhet, småbarnspedagogik, professionell idrott eller verksamhet som hör till privatlivet eller familjelivet. Ett beslut som avses i 1 momentet får inte heller hindra rätten till lagstadgade tjänster eller rätten att få sin sak behandlad av en behörig

myndighet eller hindra en tjänsteman eller tjänsteinnehavare från att sköta sina tjänsteåligganden.

Enligt 8 momentet i den aktuella paragrafen får ett beslut som avses i 1 momentet fattas för högst en månad åt gången. Beslutet ska omedelbart upphävas om de kriterier som anges i paragrafen inte längre uppfylls.

I 58 g § 1 momentet i lagen om smittsamma sjukdomar bestäms det att om det är uppenbart att åtgärderna enligt 58 d § och andra åtgärder som redan har vidtagits inte kan anses vara tillräckliga på grund av en särskild spridningsrisk i anslutning till verksamheten och om det när de kriterier som anges i 2 mom. uppfylls är nödvändigt för att förhindra en okontrollerad spridning av covid-19-epidemin, kan det kommunala organ som ansvarar för bekämpningen av smittsamma sjukdomar meddela ett sådant beslut inom sitt verksamhetsområde som förpliktar alla aktörer som utövar i 4 mom. avsedd verksamhet och disponerar över utrymmen, enligt vilket utrymmen för kunder, utrymmen för deltagare och väntsalar som är öppna för allmänheten eller avsedda för en begränsad kund- eller deltagargrupps vistelse ska stängas för kunder och deltagare. Utöver det som föreskrivs i 44 § i förvaltningslagen ska det i beslutet anges vad som avses med verksamhet som utgör en särskild risk för spridning av sjukdomen covid-19 och med utrymmen som är öppna för allmänheten eller avsedda för en begränsad kund- eller deltagargrupps vistelse. Regionförvaltningsverken kan fatta motsvarande beslut inom sitt område om åtgärderna är nödvändiga inom flera kommuners områden. Skyldigheterna enligt ett samtidigt gällande beslut av kommunen kompletterar de skyldigheter som fastställts i ett beslut av regionförvaltningsverket som är i kraft inom kommunens område.

Enligt 2 momentet i den aktuella paragrafen ska för ett beslut enligt 1 momentet ställas motsvarande förutsättningar som för beslut enligt 58 d § emellertid så att incidensen över 14 dygn per 100 000 invånare ska var minst 50. En ytterligare förutsättning är att antalet smittfall inom sjukvårdsdistriktets område enligt en sakkunnigbedömning bedöms leda till att behovet av sjukhusvård och intensivvård ökar i betydande grad, till att social- och hälsovårdspersonalens tillräcklighet eller omsorgen om klienter eller vården av patienter väsentligt äventyras eller till någon annan motsvarande överbelastning av social- och hälsovårdssystemet. Enligt 3 momentet i samma paragraf ska samkommunen för ett sjukvårdsdistrikt utan dröjsmål meddela kommunerna och regionförvaltningsverket inom sitt område om att en situation som avses i 2 momentet föreligger eller att det finns en motiverad risk för att en sådan situation uppkommer.

Enligt 4 momentet i den aktuella paragrafen förpliktar ett beslut som avses i 1 momentet aktörer som disponerar över utrymmen när de utövar idrotts- eller sportverksamhet som avses i 1 punkten eller nöjes- eller rekreationsverksamhet som avses i 2–6 punkten i följande utrymmen:

- 1) utrymmen inomhus som används för lagsport, gruppträning, utövande av kontaktsporter och andra motsvarande former av sport eller idrott samt träningslokaler och andra motsvarande utrymmen för inomhusidrott,
- 2) allmänna bastur och simhallars, friluftsbads och badinrättnings bassängområden samt omklädningsrum som finns i omedelbar anslutning till dem,
- 3) dansställen och utrymmen som används för körsång, amatörteater och annan motsvarande hobbyverksamhet i grupp,
- 4) nöjes- och temaparker, tivolin samt djurparkers utrymmen inomhus,
- 5) inomhuslekparker och inomhuslekplatser;
- 6) allmänna utrymmen i köpcentra, med undantag för affärslokaler i detaljhandeln och lokaler som används för tillhandahållande av tjänster samt passager till dessa lokaler.

Enligt 58 h § 1 momentet i lagen om smittsamma sjukdomar ska, om det kommunala organ som ansvarar för bekämpningen av smittsamma sjukdomar eller regionförvaltningsverket har fattat ett beslut som avses i 58 d § 1 momentet, den aktör som disponerar över utrymmen avsedda för kunder eller deltagare och den aktör som använder utrymmena i sin verksamhet utarbeta en skriftlig plan för hur aktören fullgör de skyldigheter och iakttar de begränsningar som fastställts i beslutet. Enligt 3 momentet i den aktuella paragrafen ska den plan som avses i paragrafen på begäran visas för kommunen eller regionförvaltningsverket. Planen, med undantag av personuppgifter som ingår i den, ska i utrymmet hållas framlagd för kunderna och dem som deltar i verksamheten. I 4 momentet i den aktuella paragrafen föreskrivs att närmare bestämmelser om innehållet i och utarbetandet av den plan som avses i denna paragraf får utfärdas genom förordning av statsrådet.

Enligt 59 a § 1 momentet i lagen om smittsamma sjukdomar övervakar regionförvaltningsverket och kommunen inom sina verksamhetsområden fullgörandet av de skyldigheter och iakttagandet av de begränsningar som det föreskrivs om i 58 §, 58 c § 1 och 2 momentet, 58 d samt 58 h § 1 momentet samt iakttagandet av beslut som gäller dessa. I 59 b § i lagen om smittsamma sjukdomar föreskrivs om inspektioner som görs för att genomföra övervakningen och i 59 c § om behörigheten att meddela förelägganden och tvångsmedel.

Enligt 1 § 1 momentet 14 punkten i statsrådets förordning om smittsamma sjukdomar är infektionen som orsakas av den nya typen av coronavirus en allmänfarlig smittsam sjukdom.

Förarbetet till lagen

Enligt specialmotiveringarna i regeringens proposition (245/2020) gällande 58 d § bestäms basen för regionförvaltningsverkets och kommunens prövning enligt THL:s data och anvisningar med beaktande av den noggrannare områdesbild sjukvårdsdistriktet skapar och andra regionala åtgärder. Besluten ska motiveras med regionala behov, och de ska innehålla en helhetsbedömning av åtgärdernas epidemiologiska och samhällseliga konsekvenser. Enligt propositionen är syftet utöver att hindra spridningen av coronavirussmitta att ur näringsidkarens perspektiv iakttas den förvaltningsrättsliga principen om minsta olägenhet, och de metoder som medför fler skyldigheter för näringsidkarna ska komma i sista hand. I propositionen konstateras ungefär på motsvarande sätt gällande 58 g § i lagen om smittsamma sjukdomar. I specialmotiveringen till den aktuella paragrafen konstateras dessutom att bestämmelsen är en sista utväg för att genom myndighetsåtgärder snabbt, med tillräcklig framförhållning och så kortvarigt som möjligt reagera på ett svårt regionalt smittläge, om spridningen av covid-19-epidemin i en region inte kan hindras med några andra medel.

Social- och hälsovårdsutskottet föreslog i sitt betänkande (ShUB 7/2021 rd) med anledning av propositionen om ändring av 58 d § och 58 g § i lagen om smittsamma sjukdomar (RP 31/2021 rd) att 58 d § i lagen om smittsamma sjukdomar enligt grundlagsutskottets utlåtande borde ändras så att begränsningsåtgärderna som avses i 58 d § ska kunna riktas till alla aktörer som avses i 58 g §. Otillräckligheten i dylika lindrigare åtgärder är också en förutsättning för att stänga utrymmen med stöd av 58 g §.

Nationell styrning och det epidemiologiska läget

Enligt Institutet för hälsa och välfärd smittar det nya coronaviruset (SARS-CoV2) framför allt som droppsmitta när en insjuknad person hostar eller nyser. I närlägen kan coronaviruset också smitta genom beröring, om en insjuknad exempelvis har hostat i handen och därefter rört en annan person. Viruset kan även smitta vid beröring av ytor där det nyligen kommit luftvägssekret från en smittad person. Coronavirusen är dock uppbyggda så att de inte klarar sig en längre tid på ytor.

Det är typiskt för virus att de muterar. Muterade virus kan till sina egenskaper avvika från virusstammen som spreds tidigare. Muterade virusstammar kan exempelvis gällande smittsamheten klassas som så kallade oroväckande coronavirusvarianter (variant of concern, VOC).

Institutet för hälsa och välfärd följer aktivt upp hur coronaviruset muterar och bedömer varianternas verkningar på coronavirusepidemin. Flera olika coronavirusvarianter cirkulerar globalt. Spridningen av nya virusvarianter

kan bekämpas på samma sätt som spridningen av det tidigare cirkulerande coronaviruset.

Utöver VOC-varianterna cirkulerar det i Finland och på andra håll i världen också andra muterade virusstammar där man inte ännu känner till hur mutationerna påverkar smittsamheten eller vaccinationsskyddet.

Coronavaccinet skyddar mot covid-19 och särskilt allvarliga former av sjukdomen. Vaccinet mot covid-19 hindrar dessutom väl virusinfektioner och utsöndringen av viruset samt smitta mellan människor. På basis av detta är tanken att vaccin mot covid-19 kan bidra till uppkomsten av så kallat indirekt skydd och flockskydd. Hur god skyddseffekt den vaccinerade får beror på den vaccinerades ålder och bakomliggande sjukdomar; på hurdan coronasmitta det är fråga om och vilka virus som cirkulerar vid den aktuella tidpunkten. Enligt dagens kunskap skyddar de vaccin mot covid-19 som används också mot nya virusvarianter, men vaccinernas skyddseffekt kan vara sämre mot vissa varianter. Det är sannolikt att vaccinationen skyddar den vaccinerade mot allvarlig covid-19-infektion också när infektionen orsakas av muterat virus.

Coronavaccineringarna har inletts inom EU och 27.12.2021 även i Finland.

Statsrådet har i sitt principbeslut av den 3 september 2020 (VNK/2020/106) förordat social- och hälsovårdsministeriets handlingsplan för genomförande av rekommendationer och begränsningar enligt hybridstrategin för hantering av coronakrisen efter covid-19-epidemins första fas (Social- och hälsovårdsministeriets publikationer 2020:27). I planen är utgångspunkten för hanteringen av epidemin sådana åtgärder och beslut som enligt lagen om smittsamma sjukdomar fattas av lokala och regionala myndigheter.

Statsrådets principbeslut 23.10.2020 om rekommendationer i anslutning till genomförandet av handlingsplanen för hybridstrategin (STM/2020/192) innehåller nationella och regionala rekommendationer som stöder regionala åtgärder för att förhindra epidemispridningen och bidrar till att begränsa epidemin så snabbt som möjligt. I principbeslutet anges det att epidemin med stöd av lagen om smittsamma sjukdomar bekämpas i första hand genom lokala och regionala åtgärder. Rekommendationerna i principbeslutet baserar sig på de riktlinjer som regeringen fastställde den 15 oktober, och de tar hänsyn till den epidemiologiska lägesbedömningen.

Social- och hälsovårdsministeriet har 24.11.2020 utfärdat ett styrbrev om anvisningar och rekommendationer för att förhindra spridning av epidemin i Nyland och i andra landskap där det finns risk för samhällsspridning (VN/25925/2020). Ministeriet har bedömt de åtgärder som de regionala myndigheterna har vidtagit i synnerhet i Nyland, men också åtgärderna i accelerations- och samhällsspridningsfasen mer allmänt i hela landet. Åtgärderna har rätt fokus, men den snabba utvecklingen av spridningen av

sjukdomen visar att man inte har lyckats förhindra spridningen på ett effektivt sätt tillräckligt proaktivt eller i tillräcklig omfattning. Motsvarande aktörer i andra landskap där det finns risk för samhällsspridning uppmanas att på ett proaktivt sätt beakta dessa anvisningar och rekommendationer i sin egen verksamhet.

Social- och hälsovårdsministeriet har 18.12.2020 sänt kommunerna, sjukvårdsdistrikten och övriga samkommuner ett brev med titeln Förhindrande av epidemins spridning i landskap som befinner sig i eller närmar sig accelerations- eller samhällsspridningsfasen (VN/28363/2020). I brevet konstateras det bland annat att det fortsättningsvis finns en påtaglig risk för att spridningen blir okontrollerad och vården överbelastad. Spridningen av sjukdomen och den risk den utgör mot människors hälsa och grundläggande rättigheter kan förhindras enbart med hjälp av snabba, proaktiva, målmedvetna och omfattande åtgärder. När det regionala läget bedöms måste också de omkringliggande områdenas och det nationella läget beaktas. Restriktionerna får inte heller avvecklas för tidigt, utan rekommendationerna och begränsningsåtgärderna ska lättas efter noga övervägande så att nya smittkluster inte uppstår.

Social- och hälsovårdsministeriet har dessutom 29.12.2020 sänt kommunerna, sjukvårdsdistrikten och övriga samkommuner ett brev om uppdatering av handlingsplanen för hybridstrategin (VN/288/2020). I brevet konstateras det att ministeriet i enlighet med Statsrådets principbeslut 22.12.2020 har uppdaterat handlingsplanen för hybridstrategin. I brevet konstateras det att handlingsplanen innehåller en redogörelse för beskrivningar som karakteriserar tre epidemifaser. Med hjälp av beskrivningarna ska behovet och riktandet av rekommendationer och restriktioner bedömas och beskrivningarna ska användas som stöd för beslutsfattandet på regional och nationell nivå. Vissa detaljer i beskrivningarna av de olika epidemifaserna har preciserats på basis av erfarenheterna hösten 2020.

Social- och hälsovårdsministeriet har 28.1.2021 utfärdat ett styrbrev om begränsningsåtgärder för att hindra spridningen av den nya virusvarianten och epidemin (VN/909/2021). Enligt brevet utgör de nya varianter av SARS-COV-2 som har upptäckts ett nytt potentiellt betydande epidemiologiskt hot. Dessa virusvarianter sprider sig betydligt snabbare än coronavirusets tidigare subtyper. Trots att letaliteten inte verkar ha ökat kan den nya virusvarianten leda till en epidemi som sprids betydligt snabbare än förut, och på grund av det ökade antalet sjukdomsfall allvarligt hota hälso- och sjukvårdssystemets bärkraft. Eftersom den nya virusvarianten utgör ett allvarligt nytt hot har handlingsplanen för hybridstrategin kompletterats den 26 januari 2021. Statsrådet har förordat kompletteringen genom sitt principbeslut (STM/12/2021). I brevet ges baserat på handlingsplanen rekommendationer för åtgärder i det rådande läget. I

brevet lyfter man också fram att kompletteringen av handlingsplanen beskriver hur två olika situationer där epidemin accelererar kan se ut och åtgärdshelheterna för dessa situationer.

Institutet för hälsa och välfärd (THL) har 23.2.2021 gett ett utlåtande om de åtgärdsnivåer för bekämpning av covid-19-epidemin som anges i social- och hälsovårdsministeriets handlingsplan. Institutet för hälsa och välfärd bedömer att covid-19-epidemin har ökat kraftigt sedan början av februari 2021 i synnerhet inom Helsingfors och Nylands sjukvårdsdistrikt. Både incidensen av sjukdomen särskilt hos unga och vuxna i arbetsför ålder samt belastningen på sjukhusvården har stigit till en högre nivå än under de föregående veckorna. Enligt uppgifter från sjukvårdsdistriktet har de infektioner som orsakas av coronavirusvarianten ökat klart och detta kan klart påskynda accelerationen av epidemin och leda till en betydande belastning av sjukhus- och intensivvården. Enligt utlåtandet vill man med åtgärderna på nivå två särskilt förhindra att epidemin accelererar till följd av att virusvarianter sprids.

Statsrådet fattade 25.2.2021 ett principbeslut om att övergå till nivå två som avses i kompletteringen av handlingsplanen för hybridstrategin (STM/2021/32). Social- och hälsovårdsministeriet har 25.2.2021 utfärdat styrbrevet Restriktioner för att hindra spridningen av virusvarianten och epidemin – nya befogenheter enligt lagen om smittsamma sjukdomar och handlingsplanen för hybridstrategin (VN4947/2021). I brevet konstateras det att ändringen av lagen om smittsamma sjukdomar (147/2021), genom vilken nya temporära befogenheter för att förhindra spridning av epidemin fogades till lagen, trädde i kraft den 22 februari 2021. De tillfälliga befogenheterna gäller till och med den 30 juni 2021. Med anledning av lagändringen har ministeriet den 25 februari 2021 uppdaterat del 3 i handlingsplanen samt som bilaga till den ministeriernas tidigare åtgärdsrekommendationer för epidemins olika faser, som gavs den 23 oktober 2020.

Social- och hälsovårdsministeriet har 1.3.2021 (VN/5229/2021) gett ett styrbrev om att ta i bruk nivå två och de begränsningsåtgärder som hänförs till ibruktageandets för att hindra spridning av virusvarianter och av epidemin. Enligt styrningsbrevet är landskapen inom verksamhetsområdet för Regionförvaltningsverket i Södra Finland, där åtgärdsnivå två är aktuella enligt ministeriets bedömning 24.2.2021 Helsingfors och Nyland samt Egentliga Tavastland. I styrningsbrevet konstateras det att social- och hälsovårdsministeriet anser att det i områden som har bedömts vara i samhällsspridningsfasen och som kan jämföras med dem är nödvändigt att omedelbart införa de åtgärder som anges i styrbrevet och som rekommenderas att vidtas i samhällsspridningsfasen. Dessutom anser social- och hälsovårdsministeriet det motiverat att rekommendera att de områden som bedöms vara i accelerationsfasen i syfte att stärka den

riksomfattande epidemibekämpningen och hindra spridningen av epidemin omedelbart inför de åtgärder som rekommenderas i styrbrevet. Social- och hälsovårdsministeriet uppmanar regionerna att fastställa att ovan nämnda åtgärder ska iakttas fram till den 28 mars 2021.

Social- och hälsovårdsministeriet har 5.3.2021 preciserat sitt styrbrev av 1.3.2021 genom att bland annat konstatera att en riksomfattande nedstängning betyder att åtgärderna enligt åtgärdsnivå 2 enligt regeringens riktlinjer införs i alla områden där epidemin är i accelerationsfasen eller samhällsspridningsfasen, alltså i nästan hela landet. Motiveringen är det riksomfattande epidemiologiska läget. Åtgärderna enligt åtgärdsnivå 2 beskrivs i social- och hälsovårdsministeriets styrningsbrev 1.3.2021. Genom åtgärderna för nivå två försöker man åstadkomma en snabb och kraftig minskning av kontakter under en viss tid i hela landet.

Social- och hälsovårdsministeriet har 5.3.2021 också gett ett kompletterande styrbrev till styrbrevet från den 1.3.2021 om Styråtgärder och rekommenderade åtgärder för regionerna för att förhindra att epidemin sprids. (VN/5896/2021). Åtgärderna på åtgärdsnivå 2 gäller de regioner som uppfyller kriterierna för samhällsspridningsfasen eller de regioner som av andra orsaker kan jämföras med dem när det gäller åtgärdsbehovet. Inom Päijänne-Tavastland och Södra Karelen har epidemin 3.3.2021 bedömts vara i samhällsspridningsfasen. Utgående från en bedömning av social- och hälsovårdsministeriets grupp för lägesbilder och modeller 3.3.2021 har ministeriet fattat beslut om att Södra Karelen och Päijänne-Tavastland ska styras till åtgärdsnivå två. Grunden för styrningen är att kriterierna för samhällsspridningsfasen uppfylls i regionerna. Social- och hälsovårdsministeriet styr Södra Karelen och Päijänne-Tavastland att omedelbart införa de åtgärder för samhällsspridningsfasen (inklusive de nya befogenheterna enligt lagen om smittsamma sjukdomar) och de tilläggsåtgärder som anges i handlingsplanen och den kompletterande handlingsplanen för genomförandet av hybridstrategin.

Social- och hälsovårdsministeriet har dessutom 5.3.2021 gett en anvisning Tillsynen över den ändring av lagen om smittsamma sjukdomar som trädde i kraft den 22 februari 2021, där det bland annat konstateras att regionförvaltningsverket, kommunen och Transport- och kommunikationsverket övervakar att lagen följs. Lagparagraferna gör det möjligt för de olika myndigheterna i kommunen, såsom hälsoskyddsmyndigheterna, att delta i övervakningen på ett flexibelt sätt. Kommunen, regionförvaltningsverket och Transport- och kommunikationsverket ska samarbeta sinsemellan i fråga om övervakningen.

Social- och hälsovårdsministeriet har 9.4.2021 (VN/9358/2021) gett ett styrningsbrev gällande begränsningsåtgärder för att hindra spridningen av virusvarianter och epidemin. Ny styrning gavs med brevet till och med

30.4.2021. Social- och hälsovårdsministeriet styr alla de områden som enligt Institutet för hälsa och välfärd och ministeriets bedömning uppfyller kriterierna för samhällsspridningsfasen eller som med tanke på behovet av åtgärder kan anses befinna sig i denna fas att införa de åtgärder för samhällsspridningsfasen (inkl. de nya befogenheterna enligt lagen om smittsamma sjukdomar) och de tilläggsåtgärder som anges i handlingsplanen och den kompletterande handlingsplanen för genomförandet av hybridstrategin.

Enligt social- och hälsovårdsministeriets brev, även om regionerna i regel styrs till åtgärder i samhällsspridningsfasen och tilläggsåtgärder som

gäller den vuxna befolkningen, ska rekommendationer och begränsningar i de regioner som befinner sig i samhällsspridningsfasen, där epidemin inte visar tecken på avmattning, i princip inte avvecklas utan noggrann prövning av dess effekter och eventuella ersättande åtgärder. Även begränsningsåtgärder enligt handlingsplanen som påverkar barn och unga ingår fortsättningsvis i det urval av metoder som regionerna överväger. När epidemin lugnar ner sig ska rekommendationerna och begränsningarna avvecklas endast efter omsorgsfullt övervägande. Samtliga sjukvårdsdistrikt i Södra Finlands verksamhetsområde har fastställts höra till den gruppen.

Social- och hälsovårdsministeriet har i sitt brev 23.4.2021 *Restriktioner för att hindra spridningen av virusvarianten och epidemin (VN/11430/202)* fortsatt styrt regionerna enligt åtgärdsnivå 2 till och med 31.5.2021. Ministeriet styr regionerna i samhällsspridningsfasen att bland annat fatta beslut enligt 58 d § i lagen om smittsamma sjukdomar om att ställa förutsättningar för användningen av utrymmen som är avsedda för kunder och deltagare då kriterierna som avses i bestämmelsen uppfylls och beslut enligt 58 § i lagen om smittsamma sjukdomar som förbjuder offentliga tillställningar med över sex personer eller i sista hand helt förbjuder ordnandet av offentliga tillställningar så att tillställningar med högst sex personer är tillåtna enbart av tvingande lagstadgat skäl. Dessutom rekommenderas i brevet att man i områden som bedöms vara i accelerationsfasen inför motsvarande åtgärder för att effektivisera den riksomfattande epidemibekämpningen och hindra spridningen av epidemin. I brevet konstateras att om man innan den utsatta tiden då styrningen upphör frångår åtgärdsnivåerna så ger ministeriet en särskild ny styrning om dess betydelse och åtgärdsförslagen som förknippas med epidemifaserna.

Enligt Institutet för hälsa och välfärd riksomfattande lägesrapport för uppföljning av hybridstrategin 5.5.2021 har antalet nya covid-19-fall i Finland klart börjat minska efter mitten av mars och tillsvidare håller epidemin på att mattas av. Meddelade restriktioner och rekommendationer

och det att de har följts noga har fått epidemiutvecklingen att vända. Längs med våren kommer dessutom det ökade antalet vaccinerade och säsongväxlingarna att börja stöda förbättringen av det epidemiologiska läget.

För tillfället motsvarar antalet diagnostiserade smittor smittläget i oktober-november 2020. Antalet diagnostiserade smittor har fortsättningsvis minskat jämfört med veckorna innan, men det epidemiologiska läget har inte förbättrats lika snabbt som tidigare. Det konstateras fortfarande många fall och därför kan läget snabbt försämrats igen om kontakterna mellan människor ökar betydligt och smittan friare kan spridas bland befolkningen.

Under vecka 17 (26.4–2.5) diagnostiserades sammanlagt 1357 nya fall av covid-19, vilket är mer än 250 fall färre än veckan innan. Veckan 17 fanns det 73 % färre fall än veckan 10 då antalet fall var det högsta under hela epidemin (4 941 fall). Under de två senaste veckorna förekom 54 nya fall per hundra tusen invånare och under de två föregående veckorna 81. Det uppskattade effektiva smittsamhetstalet är för närvarande 0,65–0,85 (90 % sannolikhetsintervall). Det uppskattade smittsamhetstalet har hållits under ett sedan vecka 13 (7 april).

Antalet tagna prov har legat på samma nivå under de senaste tre veckorna. Samtidigt har andelen positiva prover av de testade proverna fortsatt minska och vecka 17 var andelen cirka 1,2%. Det innebär att smittorna alltså upptäcks på ett effektivt sätt.

Belastningen av sjukhusvården var störst i slutet av mars före påsk (veckorna 12 och 13). Från detta har det sammanlagda antalet patienter som vårdas på sjukhus minskat med hälften, men under de senaste två veckorna har antalet patienter hållits relativt stabilt. Antalet patienter som vårdas på avdelningarna med specialiserad sjukvård har ökat lite från veckan innan, men antalet patienter som får intensivvård har klart minskat. Prognoserna för den kommande veckans riksomfattande antal vårdperioder inom den specialiserade sjukvården och intensivvården har sjunkit en aning från prognoserna förra veckan.

Det finns skillnader i det epidemiologiska läget i olika regioner: i landets södra och sydvästra delar är incidensen av covid-19-fall alltså större än på andra håll i landet. Incidensen har emellertid med vissa undantag minskat i de flesta sjukvårdsdistrikt.

I hela landet kunde smittkällan för nya inhemska smittor utredas i något under 70 % av fallen. Andelen utredda smittor är i samma till klass som veckan innan. Omkring en fjärdedel av de nya smittorna konstaterades hos personer som var i karantän då smittan diagnostiserades. Antalet personer som per vecka sätts i karantän har jämnat ut sig under de senaste veckorna.

Coronavaccineringen fortskrider bra i alla specialansvarsområden. I hela landet har redan 89 % av dem som har fyllt 70 år fått en vaccindos och 65 % av dem som har fyllt 50 år. Uppskattningen är att medicinska riskgrupper i regel har fått den första dosen före mitten av maj och alla sexton år fyllda som vill före utgången av juli månad. Bedömningen är att vaccinerna har minskat behovet av sjukhusvård bland personer som har insjuknat i covid-19.

Statsrådet konstaterade den 27 april att undantagsförhållandena är över och utfärdade förordningar om att upphäva utövningen av befogenheter enligt beredskapslagen. Epidemin bekämpas främst genom lokala och regionala åtgärder med stöd av lagen om smittsamma sjukdomar.

I praktiken har rekommenderade åtgärder och begränsningsåtgärderna hindrat smittor och efter mitten av mars har utvecklingen av det epidemiologiska läget konstaterats vara positiv. Det finns tecken på att läget jämnas ut, men det finns fortsättningsvis inga garantier för att den rekommenderade riktningen är bestående. Det diagnostiseras alltjämt så många smittor att epidemispridningen också i fortsättningen måste hindras effektivt och rekommendationerna och begränsningarna ska avvecklas måttfullt. När både en stor andel vaccinerade och kontaktbegränsningarna begränsar spridningen av coronaviruset kommer årstidsväxlingarna som är typiska för luftvägsvirus sannolikt att för sin del begränsande påverka antalet smittor under sommaren. Om årstidsväxlingen redan har påverkat genom att påskynda minskningen av epidemin så kommer dess verkan den här tiden av året i varje fall att fortsätta. Det goda epidemiologiska läget idag är å andra sidan fullt möjligt också utan årstidsväxlingar.

Även om det epidemiologiska läget har blivit bättre så är det motiverat att i regionerna upprätthålla effektiva och täckande metoder för att hindra smittor. Genom proportionerliga begränsningsåtgärder samt effektiv testning och snabb smittspårning är det möjligt att upprätthålla utvecklingen av det epidemiologiska läget i en gynnsam riktning. En fortsatt gynnsam utveckling är en förutsättning för att det fortsättningsvis ska gå att lätta på och avveckla begränsningarna. Regeringen godkände den 20 april en plan för att avveckla begränsningarna.

Coronaviruset smittar effektivt särskilt vid långvarig närkontakt. Var och en kan genom sitt eget agerande bromsa spridningen av coronaviruset. Det är av största vikt att man följer rekommendationerna och restriktionerna och kraftigt minskar mängden närkontakter. Också vid lindriga symtom som passar in på covid-19 ska man genast söka sig till test. Smittspridningen av de nya virusmutationerna från en människa till en annan kan förhindras med samma metoder som i fråga om coronaviruset som förekom redan tidigare.

Hälsosäkerheten vid gränserna har förbättrats. Social- och hälsovårdsministeriet har anvisat alla behöriga myndigheter att agera på ett sådant sätt som situationens allvar kräver och utöva alla sina befogenheter som lagen om smittsamma sjukdomar möjliggör för att förhindra att coronavirusepidemin sprids.

Det epidemiologiska läget i sjukvårdsdistriktens områden och erhållna sakkunnigutlåtanden

Syftet med regionförvaltningsverkets begränsande beslut är att som det föreskrivs i 1 § i lagen om smittsamma sjukdomar förebygga att sjukdomsläget förvärras. Risken för massexponeringar och för att sjukdomen sprids är särskilt stor i alla situationer med stora folksamlingar där personerna kan råka i närkontakt med varandra.

Sjukvårdsdistrikten inom Regionförvaltningsverket i Södra Finlands verksamhetsområde har i enlighet med den styrning som getts i social- och hälsovårdsministeriets brev den 10 september 2020 inrättat regionala samarbetsgrupper för covid-19. Samarbetsgrupperna beaktar i sina lägesbedömningar utöver epidemiläget också de totala konsekvenserna av smittbekämpningsåtgärderna, inklusive ekonomiska konsekvenser och konsekvenser som hänför sig till näringslivet. Regionförvaltningsverket deltar i arbetsgrupperna, liksom också företrädare för Institutet för hälsa och välfärd samt närings-, trafik- och miljöcentralerna i respektive region.

Regionförvaltningsverket har av de regionala samarbetsgrupperna för Södra Karelen, Helsingfors och Nylands och Päijänne-Tavastlands sjukvårdsdistrikt fått utlåtanden om covid-19-läget i respektive sjukvårdsdistrikt och gruppernas synpunkter på vilka restriktioner som behövs för att stävja epidemin.

Lägesbedömning av Södra Karelen sjukvårdsdistrikts samarbetsgrupp för covid-19

Den regionala samordningsgruppen för Södra Karelen sjukvårdsdistrikt konstaterade på sitt möte 4.5.2021 att distriktet befinner sig i coronaepidemins samhällsspridningsfas. Enligt gruppen är incidensen per 100 000 invånare över 14 dygn i Södra Karelen sjukvårdsdistrikts område 53 och andelen positiva prov 2,2 %. Smittan kan spåras i 89,4 % av fallen. En covid-19-patient vårdas på sjukhus.

Södra Karelen regionala arbetsgrupp för lägesbilden av coronaepidemin ber att regionförvaltningsverket fattar beslut om att begränsa offentliga tillställningar och allmänna sammankomster till 6 personer under perioden 17.5 - 31.5.2021. Gruppen bedömer att beslutet är nödvändigt för att hindra spridningen av en allmänfarlig sjukdom eller en sjukdom som med fog misstänks vara en allmänfarlig sjukdom, eftersom ökningen av fall fortsättningsvis ökar jämfört med veckan innan. Enligt smittskyddsläkarnas bedömningar kan läget i värsta fall eskalera snabbt och kräver att bara

nödvändiga sammankomster tillåts. Särskilt kan smittklustret i mottagningscentralen i sjukvårdsdistriktets område orsaka ytterligare smittor.

Enligt gruppen uppfylls kriterierna för beslut enligt 58 d § i lagen om smittsamma sjukdomar fortsättningsvis i regionen. Enligt gruppen är ursprunget för situationen i mottagningscentralen alltså oklart och man har inte följt karantän. Risken för att smittan sprids till den övriga befolkningen i landskapet är betydande. Cirka 80 % av smittorna i landskapet rapporteras vara orsakade av muterade stammar och det ökar avsevärt risken för att epidemin ska eskalera på nytt. Gruppen bedömer att det är uppenbart att åtgärderna enligt 58 c § i lagen om smittsamma sjukdomar och övriga redan vidtagna åtgärder inte är tillräckliga och att beslutet är nödvändigt för att hindra spridningen av covid-19-epidemin, eftersom privata verksamheter helt har öppnats.

Enligt Institutet för hälsa och välfärd (THL) riksomfattande lägesrapporter för uppföljningen av hybridstrategin var incidensen per 100 000 invånare över sju dagar veckorna 14–17 i Södra Karelens sjukvårdsdistrikt 37,8, 29,9, 18,1 och 28,3, medan den procentuella andelen positiva prov av alla testade var 2,1, 1,7, 1,1 och 1,5.

Lägesbedömning av Helsingfors och Nylands sjukvårdsdistrikts samarbetsgrupp för covid-19

Enligt uppgifter från det möte som Helsingfors och Nylands regionala samordningsgrupp höll 4.5.2021 är regionen i samhällsspridningsfasen och incidensen per 100 000 invånare över 14 dagar har inom hela Helsingfors och Nylands sjukvårdsdistrikt varit 91,5, i Esbo 116, i Helsingfors 74, i Östra Nyland 39,2, i Kervo 130, i Mellersta Nyland 61 och i Vanda 135.

Enligt materialet från mötet utgör andelen positiva prov av de testade 1,5 % inom Helsingfors och Nylands sjukvårdsdistrikt. Andelen kända smittkällor under veckorna 14–17 var 60,91, 53,82, 55,68 och 50,41. Antalet massexponeringar under veckorna 14–17 har varit 121, 75, 81 och 88.

Enligt materialet som presenterades under mötet har HNS fortsättningsvis en avsevärd mängd covid-19-patienter. 14 covid-19-patienter får intensivvård.

Enligt Helsingfors och Nylands regionala coronasamordningsgrupp är ett beslut enligt 58 § i lagen om smittsamma sjukdomar som förbjuder offentliga tillställningar och allmänna sammankomster (begränsningen är 6 personer) nödvändigt för att hindra spridningen av den allmänfarliga covid-19-smittan. Enligt gruppen är ett beslut enligt 58 d § i lagen om smittsamma sjukdomar om förutsättningar för användningen av utrymmen avsedda för kunder och deltagare (möjlighet att de facto undvika närtillräckliga kontakter) nödvändigt för att hindra en okontrollerad spridning av covid-19-epidemin.

Incidensen över 14 dygn per 100 000 personer är 91.5 i HNS-området. Enligt gruppen konstateras smittkluster i sjukvårdsdistriktets område vilkas smittkedjor inte går att spåra på ett tillförlitligt sätt och som enligt sakkunnigutlåtandet utgör en betydande risk för att nya smittor sprids i regionen. Man vet inte heller ännu vilka konsekvenser valborgsveckoslutet har på epidemiutvecklingen. Enligt gruppen är det uppenbart att åtgärderna enligt 58 c § i lagen om smittsamma sjukdomar och de övriga åtgärderna inte är tillräckliga.

Gruppen rekommenderar att regionförvaltningsverket fattar beslut enligt 58 § och 58 d § i lagen om smittsamma sjukdomar för perioden 17.5–31.5.2021 och bedömer att föreläggandena är nödvändiga i hela HNS-området.

Gruppen rekommenderade under huvudstadsregionens coronasamordningsgrupps möte den 6 maj 2021 att Regionförvaltningsverket i Södra Finland förlänger besluten enligt 58 § och 58 d § i lagen om smittsamma sjukdomar efter den 16 maj 2021 med samma innehåll till slutet av maj.

Enligt Institutet för hälsa och välfärd (THL) riksomfattande lägesrapporter för uppföljningen av hybridstrategin uppgick incidensen per 100 000 invånare över sju dagar i Helsingfors och Nylands sjukvårdsdistrikt veckorna 14-17 till 84.8, 59.1, 47.9 och 39.3, medan den procentuella andelen positiva prov av alla testade var 2.8, 2.2, 1.5 och 1.3.

Lägesbedömning av Päijänne-Tavastlands sjukvårdsdistrikts samarbetsgrupp för covid-19

Päijänne-Tavastlands sjukvårdsdistrikts regionala samarbetsgrupp konstaterade på sitt möte den 3 maj 2021 att hela distriktet är i coronaepidemins samhällsspridningsfas. Enligt gruppen har det epidemiologiska läget i regionen inte förbättrats på 2–3 veckor. Incidensen över 14 dygn per 100 000 personer är 90–100 i regionen. Andelen positiva prov var 3,2 %. Under veckan 17 diagnostiserades mer nya covid-19-smittor än veckan innan. Av smittorna i april diagnostiserades 39 % hos personer yngre än 20 år. Av smittorna veckan 17 kunde 81 % spåras.

Samarbetsgruppen för coronaepidemin ber regionförvaltningsverket fatta beslut enligt 58 § i lagen om smittsamma sjukdomar för perioden 17.5–31.5.2021. Genom beslutet skulle sammankomster begränsas till sex personer.

Dessutom konstaterar samarbetsgruppen att kriterierna för 58 d § i lagen om smittsamma sjukdomar alltså uppfylls i regionen. Incidensen över 14 dygn per 100 000 personer är 90–100. Under veckan 17 diagnostiserades totalt 20 smittor från okänd källa och de innebär en avsevärd risk för smittspridning. Den brittiska variantens andel är 100 % enligt gruppen.

Samarbetsgruppen anser det nödvändigt att beslutet enligt 58 d § i lagen om smittsamma sjukdomar förlängs ända till den 31 maj 2021.

Enligt Institutet för hälsa och välfärd (THL) riksomfattande lägesrapporter för uppföljningen av hybridstrategin var incidensen per 100 000 invånare över sju dagar veckorna 14–17 i Päijänne-Tavastlands sjukvårdsdistrikt 80.6, 42.2, 42.9 och 52.9, och den procentuella andelen positiva prov av alla testade 4.8, 2.3, 2.8 och 3.0.

Slutsats

Statsrådet rekommenderar i sitt principbeslut 23.10.2020 att regionala begränsningsåtgärder och rekommendationer som grundar sig på förebyggandet av spridning av smittsamma sjukdomar samt annan informationsstyrning inriktas proaktivt och effektivt på det sätt som lagen förutsätter. De åtgärder som ska vidtas ska sättas i en ändamålsenlig ordning utgående från det regionala epidemiologiska läget och de praktiska möjligheterna att genomföra åtgärderna. Besluten ska i enlighet med de regionala myndigheternas prövning basera sig på vad som är mest effektivt och proportionerligt utifrån den regionala epidemiologiska lägesbilden, den allmänna och regionala sakkunniginformationen om smittkällorna och smittrisen samt andra tillgängliga uppgifter.

En regionalt, lokalt och tidsmässigt inriktad, men omfattande och ömsesidigt stödande användning av olika åtgärder skapar som helhet de bästa förutsättningarna för regionerna att bekämpa spridningen av epidemin. Exakta och tillfälliga åtgärder som i betydande grad begränsar verksamheten men är mer begränsade kan vara motiverade i situationer där epidemin snabbt försämras.

De ovan nämnda utgångspunkterna i principbeslutet 23.10.2020 har också lyfts fram i handlingsplanen för hybridstrategin för bromsning av covid-19-epidemin under januari till maj 2021. Handlingsplanen baserar sig på statsrådets principbeslut 22.12.2020 och har publicerats på statsrådets webbplats. Enligt handlingsplanen måste man reagera snabbt och proaktivt på försämringen av epidemiläget genom att införa effektiva och epidemiologiskt ändamålsenliga åtgärder. Bekämpnings- och begränsningsåtgärderna på regional nivå är av central betydelse för att förhindra smittspridningen och sätta stopp för försämringen av läget. När det regionala läget bedöms måste också de omkringliggande områdenas och det nationella läget beaktas. Restriktionerna får inte heller avvecklas för tidigt, utan rekommendationerna och begränsningsåtgärderna ska lättas efter noga övervägande så att nya smittkluster inte uppstår. I en situation där incidensen har ökat på riksnivå och allt fler regioner har konstaterat att de antingen befinner sig i accelerationsfasen eller till och med i samhällsspridningsfasen, kan Institutet för hälsa och välfärd bedöma att det för att skydda människors hälsa och trygga hälso- och

sjukvårdskapaciteten är nödvändigt att införa fler åtgärder för att minska de fysiska kontakterna mellan människor i hela Finland.

På grund av den hotande epidemin orsakad av virusmutationer beskrivs i kompletteringen till handlingsplanen av den 26 januari 2021 tre åtgärdsnivåer som i olika lägen ska förhindra snabb eskalering av epidemin och risk för samhällsspridning i hela landet.

Statsrådet fattade 25.2.2021 ett principbeslut om övergång till nivå två i kompletteringen av handlingsplanen för hybridstrategin. Enligt principbeslutet består de fortsatta åtgärderna av att social- och hälsovårdsministeriet styr alla de områden som enligt Institutet för hälsa och välfärds och ministeriets bedömning befinner sig i samhällsspridningsfasen att införa de åtgärder för samhällsspridningsfasen (inkl. de nya befogenheterna enligt lagen om smittsamma sjukdomar) och de tilläggsåtgärder som anges i handlingsplanen och den kompletterande handlingsplanen för genomförandet av hybridstrategin.

Social- och hälsovårdsministeriet har i sitt styrbrev 1.3.2021 konstaterat att det enligt social- och hälsovårdsministeriet är nödvändigt att omedelbart ta i bruk de åtgärder som anges i styrbrevet och som rekommenderas att vidtas i samhällsspridningsfasen i områden som har bedömts vara i samhällsspridningsfasen och områden som kan jämföras med dem. Dessutom anser social- och hälsovårdsministeriet det motiverat att rekommendera att man i syfte att stärka den riksomfattande epidemibekämpningen och hindra epidemispridningen i de områden som bedöms vara i accelerationsfasen omedelbart inför de åtgärder som rekommenderas i styrbrevet. Social- och hälsovårdsministeriet uppmanar regionerna att fastställa ovan nämnda åtgärder fram till den 28 mars 2021.

Social- och hälsovårdsministeriet har 9.4.2021 (VN/9358/2021) gett ett styrningsbrev gällande begränsningsåtgärder för att hindra spridningen av virusvarianter och epidemin. Ny styrning gavs med brevet till och med 30.4.2021. Social- och hälsovårdsministeriet styr alla områden som enligt Institutet för hälsa och välfärds och ministeriets bedömning uppfyller kriterierna för samhällsspridningsfasen eller som med tanke på behovet av åtgärder kan anses befinna sig i denna fas att införa de åtgärder för samhällsspridningsfasen (inkl. de nya befogenheterna enligt lagen om smittsamma sjukdomar) och de tilläggsåtgärder som anges i handlingsplanen och den kompletterande handlingsplanen för genomförandet av hybridstrategin.

Enligt social- och hälsovårdsministeriets brev, även om regionerna i regel styrs till åtgärder i samhällsspridningsfasen och tilläggsåtgärder som

gäller den vuxna befolkningen, ska rekommendationer och begränsningar i de regioner som befinner sig i samhällsspridningsfasen, där epidemin inte

visar tecken på avmattning, i princip inte avvecklas utan noggrann prövning av dess effekter och eventuella ersättande åtgärder. Även begränsningsåtgärder enligt handlingsplanen som påverkar barn och unga ingår fortsättningsvis i det urval av metoder som regionerna överväger. När epidemin lugnar ner sig ska rekommendationerna och begränsningarna avvecklas endast efter omsorgsfullt övervägande. Samtliga sjukvårdsdistrikt i Södra Finlands verksamhetsområde har fastställts höra till den gruppen.

Social- och hälsovårdsministeriet har i sitt brev 23.4.2021 (VN/11430/202) styrt regionerna enligt åtgärdsnivå 2 till och med 31.5.2021.

Regionförvaltningsverket konstaterar att epidemin för närvarande är i samhällsspridningsfasen i Södra Karelens, Helsingfors och Nylands och Päijänne-Tavastlands sjukvårdsdistrikt. Enligt erhållna utredningar är incidensen per 100 000 invånare över 14 dygn i Södra Karelen 53, i Helsingfors och Nylands sjukvårdsdistrikt 91,5 och i Päijänne-Tavastland 100. I sjukvårdsdistrikten konstateras sjukdomskluster som inte kan spåras på ett tillförlitligt sätt och som utgör en betydande risk för att nya smittor sprids. På grund av virusvarianterna är det epidemiologiska läget osäkert och kan till och med snabbt försämrats. Syftet med de meddelade begränsningarna är att kontrollera smittspridningen genom att bland annat begränsa kontakterna mellan människor.

Med beaktande av ovan och rekommendationerna som Institutet för hälsa och välfärd och sjukvårdsdistrikten har gett i egenskap av sakkunniga anser Regionförvaltningsverket i Södra Finland att det för att hindra att den smittsamma sjukdomen sprids är nödvändigt att förbjuda alla offentliga tillställningar och allmänna sammankomster i kommunernas områden i Södra Karelens, Helsingfors och Nylands och Päijänne-Tavastlands sjukvårdsdistrikt, men inomhus och i avgränsade utrymmen utomhus kan man emellertid ordna offentliga tillställningar och allmänna sammankomster där antalet deltagare är högst sex personer om säkerheten i dem kan tryggas genom att följa undervisnings- och kulturministeriets och Institutet för hälsa och välfärds anvisningar av 21.9.2020 (bilaga 1).

Dessutom anser Regionförvaltningsverket i Södra Finland att det för att hindra att den smittsamma sjukdomen sprids är nödvändigt att för kommunernas områden i Södra Karelens, Helsingfors och Nylands sjukvårdsdistrikt och Päijänne-Tavastlands sjukvårdsdistrikt meddela ett föreläggande enligt 58 d § som ålägger samtliga aktörer som avses i 58 d § 5 momentet i lagen om smittsamma sjukdomar att ordna användningen av utrymmen i kommunernas områden i verksamhetsområdet som är öppna för allmänheten eller avsedda för en begränsad kund- eller deltagargrups vistelse som avses i 3 momentet i samma paragraf så att kunderna och de som deltar i verksamheten samt

sällskap de facto kan undvika sådan närkontakt med varandra som avses i 4 momentet.

Aktören kan fullgöra sin skyldighet genom att begränsa antalet kunder, genom att arrangera kundplatserna eller lokalerna eller på något annat sätt som beaktar verksamhetens särdrag.

I det här beslutet avses med utrymmen som är öppna för allmänheten eller avsedda för en begränsad kund- eller deltagargrupps vistelse

- 1) utrymmen inomhus som används för samtidig vistelse av fler än 10 kunder eller deltagare
- 2) med avseende på område och funktion avgränsade utrymmen utomhus som används för syften som riktar sig till fler än 50 kunder eller deltagare samtidigt och för vars användning för verksamheten i fråga verksamhetsarrangören ansvarar vid en viss tidpunkt.
- 3) utrymmen som används för verksamhet som avses i 58 g 4 momentet oberoende av antalet kunder eller deltagare i verksamheten.

I det här beslutet avses med närkontakt 1) vistelse ansikte mot ansikte eller i samma utrymme på mindre än två meters avstånd under mer än 15 minuter eller 2) fysisk kontakt med varandra.

Beslutet förpliktar följande aktörer som disponerar över utrymmena och använder dem i sin verksamhet:

- 1) privata sammanslutningar, stiftelser och andra juridiska personer, dock inte de utövare av förplägnadsverksamhet som avses i 1 § 2 momentet 6 punkten i lagen om inkvarterings- och förplägnadsverksamhet och i motsvarande lagstiftning i landskapet Åland;
- 2) enskilda näringsidkare;
- 3) kommuner och samkommuner;
- 4) religionssamfund;
- 5) offentligrättsliga inrättningar.

Beslutet tillämpas inte på läroanstalternas verksamhet, småbarnspedagogik, professionell idrott eller verksamhet som hör till privatlivet eller familjelivet. Beslutet får inte hindra rätten till lagstadgade tjänster eller rätten att få sin sak behandlad av en behörig myndighet eller hindra en tjänsteman eller tjänsteinnehavare från att sköta sina tjänsteåligganden.

Aktörer som avses i det här beslutet ska dessutom beakta skyldigheten enligt 58 h § att utarbeta en skriftlig plan för hur de fullgör de skyldigheter

och iakttar de begränsningar som fastställs i beslutet. Om det inte är möjligt att ordna verksamheten på det sätt som det här beslutet förutsätter, kan utrymmena för kunder och deltagare inte användas.

Regionförvaltningsverket i Södra Finlands beslut gällande kommunerna inom dess verksamhetsområde grundar sig på den nuvarande helhetsbedömningen av det regionala läget, där man har bedömt de regionala faktiska konsekvenserna av covid-19 för folkhälsan och utöver Institutet för hälsa och välfärds sakkunskap även har beaktat de regionala myndigheternas synpunkter samt social- och hälsovårdsministeriets styrning om behovet av begränsningsåtgärder. Vid prövningen av åtgärderna har man beaktat att beslutet har konsekvenser för samhället, ekonomin, näringslivet och grundläggande fri- och rättigheter. En näringsidkare kan för att fullgöra skyldigheterna enligt beslutet till exempel vara tvungen att begränsa antalet kunder, vilket kan leda till inkomstförlust och försämra verksamhetens lönsamhet och därigenom också påverka sysselsättningen. Med det här beslutet begränsas verksamheten emellertid endast till den del som det är nödvändigt med tanke på att det epidemiologiska läget är accelererande och osäkert.

Regionförvaltningsverkets beslut enligt 58 § 1 momentet och 58 d § 1 momentet i lagen om smittsamma sjukdomar får meddelas för högst en månad. Om det epidemiologiska läget förändras gör regionförvaltningsverket en ny bedömning av beslutet att begränsa sammankomster och användningen av utrymmen.

På basis av ovan är det här beslutet nödvändigt för att förhindra att den smittsamma sjukdomen sprids inom kommunerna i Södra Karelen, Helsingfors och Nylands och Päijänne-Tavastlands sjukvårdsdistrikt.

TILLÄMPADE BESTÄMMELSER

Lagen om smittsamma sjukdomar (1227/2016) 1, 8, 58, 58 c, 58 d, 58 g, 58 h, 59 a-c och 91 §

Statsrådets förordning om smittsamma sjukdomar (146/2017) 1 och 5 §

SÖKANDE AV ÄNDRING

Enligt 90 § 1 momentet i lagen om smittsamma sjukdomar får det här beslutet överklagas genom besvär hos Tavastehus förvaltningsdomstol på det sätt som föreskrivs i lagen om rättegång i förvaltningsärenden (808/2019). En besvärsanvisning är bifogad.

VERKSTÄLLANDE

Med stöd av 91 § 1 momentet i lagen om smittsamma sjukdomar verkställs det här beslutet omedelbart trots eventuellt överklagande.

MER INFORMATION

Ytterligare information ges vid behov av regionförvaltningsöverläkare Laura Nikunen, tfn 029 501 6000 (växeln).

överdirektör Merja Ekqvist

regionförvaltningsöverläkare Laura Nikunen

BILAGOR

Bilaga 1, Institutet för hälsa och välfärds och undervisnings- och kulturministeriets anvisningar för att förhindra coronavirussmitta vid offentliga tillställningar, vid allmänna sammankomster och vid användningen av offentliga lokaler av den 21 september 2020.

Bilaga 2, Kommunerna inom Södra Karelen, Helsingfors och Nylands och Päijänne-Tavastlands sjukvårdsdistrikt

DISTRIBUTION OCH PRESTATIONSavgift

Beslutet delges genom offentlig delgivning

Delgivningen av det här beslutet sker genom offentlig delgivning. Beslutet hålls till påseende vid Regionförvaltningsverket i Södra Finland till och med 07.6.2021. Ett meddelande om att beslutet finns till påseende har publicerats i det allmänna datanätet på regionförvaltningsverkets webbplats www.rfv.fi.

Delfåendet av beslutet anses ha skett den sjunde dagen efter att ovan nämnda meddelande har publicerats på regionförvaltningsverkets webbsidor.

För kännedom

Kommunerna och samkommunerna inom Södra Karelen, Helsingfors och Nylands och Päijänne-Tavastlands sjukvårdsdistrikt

Södra Karelen, Helsingfors och Nylands och Päijänne-Tavastlands sjukvårdsdistrikt som ombes informera läkarna som ansvarar för smittsamma sjukdomar i kommunerna om beslutet

Polisinrättningarna i Helsingfors, Tavastland, Östra Nyland, Sydöstra Finland och Västra Nyland

Räddningsverken i Södra Karelen, Helsingfors stad, Östra Nyland,
Mellersta Nyland, Päijänne-Tavastland och Västra Nyland

Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården

Institutet för hälsa och välfärd

Social- och hälsovårdsministeriet

Undervisnings- och kulturministeriet

Statsrådets kanslis kommunikationsavdelning

Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata

Avgiftsfritt